

**Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи**

**СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІОТЕРАПІЇ**

підготовки Магістра

спеціальності 231 Соціальна робота

освітньо-професійної програми Соціальна робота

Програма навчальної дисципліни «Технології соціотерапії» підготовки магістра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньою програмою Соціальна робота.

Розробник: Корпач Надія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи протокол № 7 від «22» грудня 2021 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С. Ю.)

I. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Технології соціотерапії» підготовки магістра.

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 23 Соціальна робота. Спеціальність 231 Соціальна робота. Освітня програма Соціальна робота. Освітній рівень Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів: 120/4		Рік навчання: 1
		Семестр 2-ий
ІНДЗ: є		Лекції: 20 год.
		Практичні (семінарські): 20 год.
		Самостійна робота 72 год.
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань 23 Соціальна робота. Спеціальність 231 Соціальна робота. Освітня програма Соціальна робота. Освітній рівень Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів: 120/4		Рік навчання: 6
		Семестр: 12- ий
		Лекції: 10 год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські): -
		Самостійна робота: 96 год.
	Консультації: 14 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові. Корпач Надія Іванівна

Науковий ступінь. Кандидат педагогічних наук.

Вчене звання. Доцент.

Посада. Доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи.

Контактна інформація (Korpach_N@ukr.net)

Дні занять (<https://wiki.eenu.edu.ua/wiki>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Технології соціотерапії» є вибірковою та складена відповідно до навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми Соціальна робота, за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота.

2. Пререквізити (вимоги відсутні) / **Постреквізити** (Інноваційні процеси в соціальній роботі).

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – сформувати професійну компетентність майбутніх фахівців із соціальної роботи з використання різноманітних арт-терапій у роботі з дітьми, різними категоріями населення та сім'єю, з метою адаптації, профілактики негативних явищ, корекції емоційних та поведінкових розладів, особистісного розвитку тощо.

Завдання навчальної дисципліни «Технології соціотерапії»:

- надати уявлення про арт-терапевтичний підхід в соціальній роботі;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з процесуальними особливостями використання арт-терапії та специфікою проведення індивідуальної та групової терапії;
- ознайомити з основними видами арт-терапій;
- ознайомити з технологією проведення окремих арттерапій (ізотерапія, бібліотерапія, казкотерапія, ігротерапія, піскова терапія, музична терапія, мандалотерапія, дудлінг та зентангл).

4. **Результати навчання (компетентності).** Вивчення навчальної дисципліни «Технології соціотерапії» передбачає формування таких компетентностей: *інтегральна компетентність* – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. *Загальні компетентності*: ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, загальними: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність розробляти і управляти проектами. ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності: ФК1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи. ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення. ФК3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації. ФК4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи. ФК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерцій ФК6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг. ФК7. Здатність до професійної рефлексії. ФК8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень. ФК9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців. ФК10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через впровадження соціальних інновацій. ФК11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи. ФК12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства. ФК13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві. ФК14. Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи. ФК15. Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проектів і технологій. ФК16. Здатність впроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність. них організацій на підґрунті соціального партнерства.

Програмні результати навчання. ПРЗН1. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей

соціогуманітарних наук. ПРУ1. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження. ПРУ2. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання. ПРУ3. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи. ПРУ4. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу. ПРУ5. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи. ПРУ6. Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики. ПРУ7. Упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

5. Структура навчальної дисципліни.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс .	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні особливості соціотерапії в соціальній роботі						
Тема 1. Поняття «соціальна технологія», її сутність та класифікація Поняття та сутність «соціальна терапія».	6	2	-	4		-
Тема 2. Сутність арт-терапії та особливості проведення арт-терапевтичного заняття	11	2	2	7	-	УО, ЗСР, Т, 3,5 б.
Тема 3. Образотворче мистецтво, колаж, оригами, мандалотерапія, дудлінг та зентангл в соціальній роботі	17	4	4	7	2	УО, ЗСР, Т, 7 б.
Тема 4. Казкотерапія та пісочна терапія у практиці соціальної роботи	15	4	2	7	2	УО, ЗСР, Т, 3,5 б.
Тема 5. Фототерапія та бібліотерапія в практиці соціальної роботи	11	2	2	7		УО, ЗСР, Т, 3,5 б.
Тема 6. Соціотерапії з метою лікування.	13	4	2	7		УО, ЗСР, Т, 3,5 б.
Тема 7. Музична та танцювальна терапії.	11	-	2	7	2	УО, Т, 3,5 б.
Тема 8. Особливості арт-терапевтичної роботи з різними категоріями населення	11	2	2	7		УО, ЗСР, Т, 3,5 б.
Тема 9. Сімейна терапія як різновид соціотерапевтичної допомоги. Представлення ІНДЗ	13	-	4	7	2	УО, ЗСР, Т, 7 б./ 35 б
ІНДЗ	6			6		5 б
Модульна контрольна робота	6			6		60
Всього годин / Балів	120	20	20	72	8	100

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс .	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні особливості соціотерапії в соціальній роботі						
Тема 1. Поняття «соціальна технологія», її сутність та класифікація Поняття та сутність «соціальна терапія».	11	2	-	9		-
Тема 2. Сутність арт-терапії та особливості проведення арт-терапевтичного заняття	11		-	9	2	-
Тема 3. Образотворче мистецтво, колаж, орігамі, мандалотерапія, дудлінг та зентангл в соціальній роботі	13	2	-	9	2	-
Тема 4. Казкотерапія та пісочна терапія у практиці соціальної роботи	13	2	-	9	2	-
Тема 5. Фототерапія та бібліотерапія в практиці соціальної роботи	11	-	-	9	2	-
Тема 6. Соціотерапії з метою лікування.	11	2	-	9		-
Тема 7. Музична та танцювальна терапії.	11	-	-	9	2	-
Тема 8. Особливості арт-терапевтичної роботи з різними категоріями населення	13	2	-	9	2	-
Тема 9. Сімейна терапія як різновид соціотерапевтичної допомоги. Представлення ІНДЗ	11	-	-	9	2	
Самостійна робота						81год/ 36 балів
ІНДЗ	9			9		4 б
Модульна контрольна робота	6			6		60
Всього годин / Балів	120	10	-	96	14	100

* Форма контролю: УО – усне опитування (обговорення питань за планом лекції), есе, Т – тести до лекцій (виконуються в разі дистанційної роботи), ЗСР- завдання самостійної роботи, Е – есе, Р – реферат, М – майстер клас, МКР – модульна контрольна робота.

Завдання для самостійного опрацювання

Тема 1. Поняття «соціальна технологія», її сутність та класифікація Поняття та сутність «соціальна терапія».

Написати есе: «Роль соціотерапії в практичній діяльності соціального працівника».

Тема 2. Сутність арт-терапії та особливості проведення арт-терапевтичного заняття.

Реферат «Історичні аспекти розвитку арт-терапії».

Тема 3. Образотворче мистецтво, колаж, орігамі, мандалотерапія, дудлінг та зентангл в соціальній роботі.

Підготувати і провести майстер клас з дудлінга та зентанглу.

Тема 4. Казкотерапія та піскова терапія в практиці соціальної роботи.

1. Написати есе на тему: «Казкотерапія: використання у профілактичній роботі».
2. Підібрати та продемонструвати психокорекційні ігри.

Тема 5. Фототерапія та бібліотерапія в практиці соціальної роботи

1. Визначити особисту проблему, підібрати фото з минулого, описати як фототерапія вплинула на вирішення Вашої проблеми.
2. Скласти список художніх творів, які можливо використовувати як бібліотерапевтичні, спрямовані на профілактику девіантної поведінки. У списку має бути включено мінімум 5 творів різних авторів з докладним описом можливого терапевтичного ефекту від даного твору.

Тема 6. Соціотерапія з метою лікування.

Підібрати та продемонструвати вправи для проведення сміхотерапії.

Тема 7. Музична та танцювальна терапія.

Підібрати та продемонструвати музичні твори для релаксації.

Тема 8. Особливості арт-терапевтичної роботи з різними категоріями населення.

Придумати назву та скласти колаж для роботи з підлітками схильними до девіантною поведінкою з подальшим аналізом цієї роботи.

Тема 9. Сімейна терапія як різновид соціотерапевтичної допомоги.

Придумати назву та скласти колаж для роботи з подружніми конфліктами в сім'ї з подальшим аналізом цієї роботи.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття навчальної дисципліни. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, тестів або в режимі комп'ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за подвійним дипломом, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету). Вимоги до студентів залишаються такими ж.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або ж інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, гуманно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів освітнього процесу.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

- ґрунтовність теоретичних знань з дисципліни;
- повнота розкриття питання;
- упевненість, переконливість суджень;
- уміння аргументувати думку;
- уміння порівнювати, робити потрібні висновки та узагальнення;
- логічність викладання думки, володіння культурою мовлення.

Для виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- граматична та стилістична грамотність письмової роботи.

Поточний контроль здійснюється у формі опитування та перевірки результатів засвоєння знань таким чином:

Оцінка «відмінно»: повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується наведенням прикладів; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.

Оцінка «добре»: студент дає правильний, повний виклад змісту матеріалу, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка «задовільно»: студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо логічно й послідовно.

Оцінка «незадовільно»: студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Політика щодо дедайнів та перескладання. На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані студентом у години проведення консультацій викладача дисципліни згідно графіку (за окремих обставин он-лайн). Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності) Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Терміни проведення практичних занять та підсумкового контролю – згідно розкладу навчальних занять на семестр; модульного контролю – після останнього практичного заняття.

Модульний контроль з дисципліни «Технології соціотерапії» проводиться 1 раз на семестр, і включає проведення контрольного заходу за всіма темами змістовного модуля у формі тестування. До контрольних заходів допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю. Для студента, який не з'явився на контрольну модульну роботу її відпрацювання є обов'язковим.

Написання есе. Есе – як твір-міркування невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування з конкретного питання, проблеми й

свідомо не претендує на повноту й вичерпне трактування теми. Рекомендований обсяг есе – 1-2 сторінок. Есе має містити вступну частину, основну частину, висновки.

В оцінюванні будуть враховані: повнота аргументації (за чи проти); грамотність оформлення.

Індивідуально-дослідне завдання (творча робота).

Індивідуально-дослідні мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Порядок подання та захист ІНДЗ:

1. Виконана робота подається із врахуванням специфіки завдань: колажі на аркуші формату А5; листи та казки на форматі аркуша А4 з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням змістом завдань.

2. Творча робота подається викладачу, який проводить практичні заняття з даної дисципліни за два тижня до їх закінчення.

3. Оцінка за роботу виставляється на заключному практичному заняття з навчальної дисципліни на основі попереднього ознайомлення викладача із виконаним завданням та публічного захисту студентом.

Теми завдань ІНДЗ:

1. Скласти колаж на тему: «Точно не Я», з подальшим аналізом цієї роботи.
2. Скласти колаж на тему: «Я і моя група», з подальшим аналізом цієї роботи.
3. Скласти колаж на тему: «Такий я у групі», з подальшим аналізом цієї роботи.
4. Скласти колаж на тему: «Такий я у сім'ї», з подальшим аналізом цієї роботи.
5. Написати лист підлітку з девіантною поведінкою.
6. Написати лист самому собі (до свого кращого «Я»; до свого поганого «Я»).
7. Скласти і написати казку, спрямовану на корекцію страхів у дітей.
8. Скласти і написати казку, спрямовану на корекцію агресивності підлітків.
9. Створити власну мандалу з подальшим аналізом роботи.
10. Намалювати герб своєї сім'ї з подальшим аналізом цієї роботи.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий (семестровий) контроль.

Підсумковим контролем з дисципліни «Технології соціотерапії» є залік, який проводиться у вигляді тестування (у паперовому вигляді або на платформі moodle). Підсумковий контроль виставляється як сума балів за видами навчальної роботи студента: поточний контроль, ІНДЗ та контрольна робота студента. Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою.

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiV67nPhIvzAhWIN-wKNHagLAKEQFnoEAgQAQ&url=https%3A%2F%2Fed.vnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F11%2F11_Polozh_pro_otzin_%25D0%25A0%25D0%25B5%25D0%25B4_%25D1%2580%25D0%25B5%25D0%25B4.pdf&usq=AOvVaw2rgzbJocyBqrSOERgjHxCS

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Бабій І. В. Теорія і практика арт-терапії: навч. метод. комплекс / укладач І. В. Бай. Умань, Алмі, 2014. 75 с.
2. Деркач О. Арт-терапевтичні технології в роботі соціального педагога. *Соціальний педагог*. 2008. № 2. С. 15 – 21.
3. Дичаківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
4. Кисельова М. В. Арт-терапія в роботі з дітьми: керівництво для дитячих психологів, педагогів, лікарів та фахівців, що працюють з дітьми. Санкт-Петербург.: Мова, 2006. 160 с.
5. Кияниця З. П., Петрочко Ж. В. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посібник: у 2-х ч., Ч. I: Сучасні орієнтири та ключові технології. Київ: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
6. Копытин А. И. Фототерапия как средство деконструирования гендера. *Психология и психотерапия. Психотерапия детей, подростков, взрослых*: материалы IV Всерос. конф. Санкт-Петербург.: Иматон, 2002. С. 38 – 41.
7. Корпач Н.І. Арт-терапії у практиці соціального гувернера в умовах сім'ї // *Humanitas*. Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Вип. 1, 2021. – С. 28-35.
8. Корпач Н.І. Соціотерапевтичний підхід у соціальній роботі з дітьми та сім'єю, які опинились у складних життєвих обставинах. Соціальна робота з сім'ями: теорії, моделі, ефективні практики: колективна монографія. Волинський національний університет імені Лесі Українки. / За редакцією В. Петровича, С. Чернети. Луцьк: ФОП Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. С. 271-300.
9. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціологія соціальної роботи. *Психологія і суспільство*. 2014. № 1. С. 113.
10. Профілактика і терапія засобами мистецтва / За заг. ред. О. І. Пилипенка. Київ, 1996. 56 с.
11. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання : навчальний посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 256 с.
12. Сімейно орієнтована соціальна робота: практичні аспекти. Конспект лекцій / за заг. ред. В. О. Кузьмінського, С. С. Лукашова. Київ: Молодь, 2010. 128 с.
13. Тарарина Е. Практикум по арт-терапии: шкатулка мастера: науч. метод. пособие. 4-е изд., доп. Киев: АСТАМИР-В, 2017. 224 с.

Додаткова

14. Антонова-Турченко О. Г., Дробот Л. С. Музична психотерапія : посібник-хрестоматія. Київ : ІЗМН, 1997. С. 118 – 138.
15. Бурно М. Е. Терапия творческим самовыражением. *Практическое руководство по терапии творческим самовыражением* / под ред. М. Е. Бурно. Москва: Академ. проект, 2002.
16. Бурчик О. В. (Філь О. В.) Казкотерапія як метод групової корекції: зб. матер. наук.конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, 13–16 квітня 2004 р. Запоріжжя : ЗДУ, 2004. С. 351–354.
17. Бурчик О. В. (Філь О. В.) Казкотерапія як нова педагогічна технологія. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. Серія: Педагогіка і психологія. Ялта : РВВ КГУ, 2006. Вип. 11. Ч.1. – С. 74–82.
18. Види казок у казкотерапії. URL: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=22035>
19. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д., Тихонова Е. А. Проективная диагностика в сказкотерапии. СПб. : Речь, 2003. 200 с.
20. Локарева Г. В., Бурчик О. В. (Філь О. В.) Особливості використання комплексної казкотерапії у роботі з різними віковими групами. *Педагогіка і психологія формування*

- творчої особистості: проблеми і пошуки* : зб. наук. пр. Київ; Запоріжжя, 2006. Вип. 38. С. 287–291.
21. Федій О. А. Музикотерапія в професійній діяльності сучасного педагога. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка* / гол. ред. В.С. Курило. Серія Педагогічні науки, № 11 (174). Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. С. 282 - 292 (фахове видання).
  22. Федій О. А. Психолого-педагогічна підготовка соціальних педагогів до використання засобів естетотерапії: теорія і практика. *Імідж*. 2009. №1 (90). С.41-44 (фахове видання).
  23. Федій О. А. Танцювальні засоби естетотерапії в професійній педагогічній діяльності. *Вища освіта України – Додаток 3, том У (12) 2008 р. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. 660с.: С.601-608 (фахове видання).
  24. Федій О.А. Казкотерапія в професійній діяльності педагога: теорія і практика. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : збірник наукових праць / Ред. кол. Н.В. Гузій (відповідальний редактор) та ін. Вип. 9(19). К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 214 с. : С.27 – 31 (фахове видання).
  25. Філь О. В. Використання музичної казкотерапії в підготовці майбутніх соціальних педагогів у вищому навчальному закладі. *Вісник Запорізького національного університету*: зб. наук. статей. Серія: Педагогічні науки. 2009. № 1. С. 167–173.
  26. Філь О. В. Казкотерапія у соціально-педагогічній практиці. *Вісник Запорізького національного університету*: зб. наук. статей. Серія: Педагогічні науки. 2008. № 1. С. 225–230.
  27. Філь О. В. Методичні рекомендації з формування умінь оволодіння методом казкотерапії (для студентів денної та заочної форм навч. спец. «Соціальна педагогіка» /укладач О. В. Філь. Запоріжжя: ЗНУ, 2007. 45 с.
  28. Юрків Я. Ізотерапія як засіб реабілітації дітей з особливими потребами. *Соціальна педагогіка: теорія та практика* : наук. журн. 2007. С. 59.
  29. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи: навч. посіб. Київ: Центр навч. літ., 2006. 464 с.